

Олійничук Р. П.
*к.ю.н., доцент, доцент кафедри
безпеки та правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний
університет*

Роль тактичного кримінального аналізу в поліцейській діяльності

У зв'язку із подіями, які відбуваються в умовах сьогодення на території нашої держави, а саме, збройної агресії російської Федерації проти України, співробітники правоохоронних органів кожного дня все більше фіксують випадки вчинення кримінальних правопорушень проти громадян України.

Кримінальні правопорушення є достатньо популярною проблемою сучасності. Тому ми повинні розуміти, що вживання новітніх методів, які стануть в нагоді під час виявлення та документування правопорушень видається надзвичайно вагомим аспектом, особливо ті, що пов'язані із використанням кримінального аналізу в поліцейській діяльності.

Про кожну подію чи факт вчиненого кримінального правопорушення поступає велика кількість інформації, яка є надзвичайно масивною і важливою для працівників правоохоронних органів, в тому числі і для працівників поліції.

Для швидкого та ефективного опрацювання цього масиву інформації потрібно використовувати немалі об'єми ресурсів, сучасні технології а також допомогу професійних аналітиків.

Тому, з метою плідного та вчасного фіксування усіх обставин кримінального правопорушення, працівники поліції під час виконання своїх професійних обов'язків використовують можливості кримінального аналізу.

З плином часу роль професійних аналітиків у сфері поліцейської діяльності лише набирає популярності.

Результативне залучення підрозділів кримінального аналізу має нагальне значення для поліцейської діяльності у зв'язку із всебічною оцінкою злочинного середовища та формуванням методів боротьби з ним.

Даний орган надає працівникам поліції належні знання та рекомендації, які допомагають їм плідно застосовувати власні ресурси у боротьбі із протиправними проявами.

Одним із видів кримінального аналізу, який щоденно використовується під час здійснення поліцейської діяльності є тактичний кримінальний аналіз.

Беручи до уваги тактичну площину кримінального аналізу, найбільш слушною є позиція І. А. Федчака щодо визначення тактичного кримінального аналізу. Так, науковець наголошує, що це – «інформаційно-аналітична діяльність, що здійснюється для аналізу злочинності та злочинів на конкретній території за невеликий проміжок часу, за певним видом злочину чи протиправної діяльності певної групи з метою напрацювання тактичних заходів із затримання злочинців, виявлення ризиків і попередження конкретних правопорушень» [1, с. 170].

Можна зауважити, що тактичний кримінальний аналіз – являє собою специфічну пізнавальну діяльність у тісній взаємодії із сучасними технічними можливостями, своєрідною метою якої є фахова та професійна оцінка

правопорушення, вияв небезпек та ризиків, тенденцій та особливостей їх вчинення, виявленні та фіксації споріднених подій, інцидентів або місць ймовірного їх скоєння. Цей вид кримінального аналізу має короткострокову та середньострокову можливість та застосовується поліцейськими з метою вдалого вирішення реальних проблем. Його особливість чітко проявляється в процесі аналізу даних з центром навколо короткострокових та середньострокових подій та призначений саме для виявлення специфічних особливостей та закономірностей, що проглядаються в багатоепізодних правопорушеннях.

Беззаперечним є твердження науковців про те, що «тактичний кримінальний аналіз використовують як для запобігання злочинам і їх розкриття, так і прогнозування ймовірних загроз для суспільства, щоби унеможливити їхнє настання. Для проведення тактичного кримінального аналізу необхідно отримати дані про певну територію чи вид кримінального правопорушення. Загалом основні дані, необхідні для цього аналізу, розміщено на Інформаційному порталі Національної поліції України (далі – ІПНП). Однак використовувати лише їх замало, позаяк на ІПНП розміщено фабули, які не завжди розкривають суть кримінального правопорушення та акцентують на деталях. Саме тому інформацію, отриману з ІПНП, необхідно доповнювати інформацією із кримінальних проваджень, зокрема: з протоколів огляду місця події та допитів, довідок-меморандумів, спецповідомлень тощо».

Також, вчений акцентує увагу на тому, що «під час здійснення тактичного кримінального аналізу в більшості випадків необхідно використовувати інструменти візуалізації, очищення і підготовки даних. Так, ефективними інструментами, які значно покращають аналіз будь-яких даних, є програми корпорації «Microsoft». Ідеться, зокрема, про програми «Power Bi» та «Excel»» [2, с. 23].

Фахівець також слушно зазначає, що «для тактичного кримінального аналізу вкрай важливими є систематичне отримання інформації для постійної актуалізації аналітичних висновків і безперервне накопичення інформації з метою більш ґрунтовного аналізу в подальшому. Безперервне накопичення інформації та її адаптація до умов, необхідних для виконання завдань працівниками аналітичних підрозділів, надасть можливість здійснити багатовекторний аналіз за різними критеріями. Результатом тактичного кримінального аналізу мають стати прийняті керівником управлінські рішення, спрямовані на забезпечення публічної безпеки, порядку, протидії злочинності [2, с. 25].

Визначальною рисою тактичного кримінального аналізу є те, що з його допомогою працівники поліції здійснюють моніторинг, вивчають, аналізують та проводять певні дослідження вчинених правопорушень, для того, щоб окреслити певні загальні елементи в їх конструкції та пов'язати з особами, які причетні до їх вчинення.

Отже, використання в поліцейській діяльності можливостей тактичного кримінального аналізу є досить важливою, надзвичайно корисною та результативною практикою від успішної реалізації якої залежить стан правопорядку на конкретній території.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Федчак І. А. Основи кримінального аналізу : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 288 с.
2. Барандич В. І. Важливість використання тактичного кримінального аналізу в діяльності аналітичних підрозділів Національної поліції України. Актуальні питання та перспективи розвитку кримінального аналізу в правоохоронній системі України [Текст] : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 11 серп. 2022 р.) / [редкол.: С. С. Чернявський, Д. І. Овсянюк, В. В. Корольчук]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 22 – 26.

УДК 339.9

Муравська Ю. Є.

*к.е.н., доцент, в.о.завідувача кафедри
безпеки та правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний університет*

Романів А. Р.

*аспірант,
Західноукраїнський національний
університет*

Проблеми правового регулювання протидії економічному шпигунству: досвід США

Попри суттєві зміни у сфері міжнародної розвідки, її ключові проблеми залишаються незмінними. Розвідувальна діяльність традиційно використовувалась державами-суперниками для задоволення найактуальніших потреб певного історичного періоду. Водночас, вона завжди перебувала у правовій сірій зоні — не є ні повністю законною, ні прямо забороненою міжнародним правом.

Більшість розвинених країн, включаючи США, досі активно використовують інструменти міжнародної розвідки. Це не змінилось навіть після ухвалення в 1996 році «Закону про економічне шпигунство» [1]. Жодна держава, включно зі Сполученими Штатами, не запровадила законодавчої заборони на власну участь у розвідувальній діяльності за межами своїх кордонів. Міжнародні договори практично не приділяють уваги питанням економічного шпигунства. Звичайове міжнародне право також не містить чітких норм у цій сфері. Таким чином, можна впевнено стверджувати, що міжнародна розвідка залишатиметься важливою складовою сучасної геополітики.

Прийнятий в Сполучених Штатах Америки у 1996 році «Закон про економічне шпигунство» [1] встановлює кримінальну відповідальність на федеральному рівні за крадіжку або незаконне заволодіння комерційною таємницею. Закон орієнтований на захист саме комерційної інформації, а не секретів, що мають значення для національної безпеки.

У документі передбачено криміналізацію двох основних форм правопорушень [2]: